

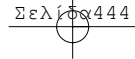
ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΙΚΗ ΕΓΚΥΚΛΙΟΣ ΓΙΑ ΤΟ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

† ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ,
ἐλέω Θεοῦ, Ἀρχιεπίσκοπος Νέας Ἰουστινιανῆς
καί πάσης Κύπρου,
Παντί τῷ Χριστεπωνύμῳ Πληρώματι τῆς Ἀγιωτάτης
Ἀποστολικῆς Ἐκκλησίας τῆς Κύπρου.
Ἡ χάρις καί ἡ εὐλογία τοῦ Κυρίου ἡμῶν Ἰησοῦ
Χριστοῦ μετά πάντων ὑμῶν.

Τέκνα ἐν Κυρίῳ ἀγαπητά,

Εἶναι, ἴσως, σέ ὅλους γνωστό πὼς ἐδῶ καί ἀρκετά χρόνια ἡ Ἐκκλησία τῆς Κύπρου ὄρισε ὅπως τὴν πρώτη Κυριακή τοῦ Σεπτεμβρίου ἀναπέμπονται δεήσεις πρὸς τὸν Θεόν «ὑπὲρ τοῦ περιβάλλοντος ἡμᾶς στοιχείου καί εὐσταθείας πάσης τῆς κτίσεως». Παρακολουθώντας, πέραν τοῦ σοβαροτάτου ἐθνικοῦ μας θέματος καί τῶν ἄλλων τοπικῶν προβλημάτων, τὴν ἀνηλεῆ στίς μέρες μας καταπάτηση καί καταστροφή τοῦ φυσικοῦ περιβάλλοντος, τό οἰκολογικό πρόβλημα, ὅπως τοῦτο εἶναι γνωστό, ἐπιθυμοῦμε νὰ ἐκθέσουμε τὴ θέση τῆς Ἐκκλησίας, μέ σκοπὸ τὴν εὐαισθητοποίηση ὅλων ἐπὶ τοῦ θέματος αὐτοῦ:

Ἡ φύση, κατὰ τὴν πίστη τῆς Ἐκκλησίας μας, εἶναι δημιούργημα τοῦ Θεοῦ, ἀφοῦ Αὐτόν ὁμολογοῦμε ὡς «ποιητὴν οὐρανοῦ καί γῆς, ὁρατῶν τε πάντων καί ἀοράτων». Καί ὅπως κάθε ἔργο εἶναι δηλωτικό καί χαρακτηριστικό τῆς προσωπικότητος τοῦ δημιουργοῦ του, ἔτσι καί ἡ φύση, μέ τό

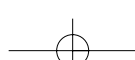

μεγαλειό της, διακηρύττει τήν «*αἰδίων Αὐτοῦ δύναμιν καί θειότητα*» (Ρωμ. α', 20).

Σέ ἀντίθεση μέ τίς ἑλληνικές - εἰδωλολατρικές δοξασίες, σύμφωνα μέ τίς ὁποῖες ἡ φύση συγκροτεῖ τήν πληρότητα τοῦ «*εἶναι*», χωρίς ἄλλο στόχο, παρὰ μόνο τόν ἑαυτό της, κατά τή χριστιανική διδασκαλία, ἡ φύση, ὡς ἔχουσα τήν ἀρχή της ἐκ τοῦ Θεοῦ, ἔχει καί προκαθορισμένο ἀπό Αὐτόν σκοπό. Ὁ ἄνθρωπος, πού κλήθηκε «*ἐργάζεσθαι καί φυλάσσειν*» τόν Παράδεισο, εἶναι ἐπιφορτισμένος, κατά τούς Πατέρες τῆς Ἐκκλησίας, νά ἀναφέρει τή δημιουργία στό Δημιουργό, ὥστε αὐτή νά σωθεῖ ἀπό τή φθορά καί τό θάνατο.

Παρόλο πού ὁ ἄνθρωπος πῆρε εὐλογία γιά κυριαρχία πάνω στή γῆ, ἡ κυριαρχία του αὐτή φαίνεται, μέσα ἀπό τήν Ἁγία Γραφή, νά ἔχει ὅρια. Μόνο ὁ Θεός ἔχει πλήρη κυριαρχία ἐπὶ τῆς ὅλης δημιουργίας καί μόνο Αὐτός εἶναι «Κύριος τοῦ οὐρανοῦ καί τῆς γῆς». Ὁ ἄνθρωπος εἶναι ἐντεταλμένος ἀντιπρόσωπός Του, βοηθός Του στή διακυβέρνηση τοῦ κόσμου. Τίθενται σ' αὐτόν περιορισμοί γιά προστασία τῆς φύσεως ἀπό τυχόν ὑπερβολές καί καταχρήσεις του. Ἔτσι, δέν ἐπιτρέπεται σ' αὐτόν νά συλλαμβάνει ἕνα πτηνό, πού προστατεύει τούς νεοσσούς του (Δευτ. κβ', 6), οὔτε καί νά φιμώνει ἕνα δόδι, πού ἀλωνίζει (Δευτ. κε', 4). Ἀκόμη καί ἡ γῆ ἔχει τό δικαίωμα κάθε ἐπτά χρόνια νά ἀναπαύεται (Λευϊτ. κε', 3-4). Καί ἡ ἐντολή πρὸς τόν ἄνθρωπο, ὅπως, ὅταν χρησιμοποιεῖ τὰ ζῶα γιά τροφή του, ἐπιστρέφει τό αἷμά τους στό Θεό (Γεν. θ', 4-6), ἐπισημαίνει τό σεβασμό καί τό εὐχαριστιακό πνεῦμα, πού θά πρέπει νά ἐπιδεικνύει ὁ ἄνθρωπος κατά τή χρήση τῆς δημιουργίας.

Κατά τὰ τελευταῖα χρόνια ὁ ἄνθρωπος, δυστυχῶς, ἔχασε τήν αἴσθηση τοῦ μέτρου, ξεπέρασε τὰ ὅριά του καί ἐνεργεῖ αὐθαίρετα ὡς ἐξουσιαστής καί καταπατητής τῆς δημιουργίας τοῦ Θεοῦ. Δέν ἀρκέστηκε στή χρήση. Προχώρησε στήν κατάχρηση. Παρατηρεῖται, ἔτσι, σήμερα ἕνας διασμός τῆς φύσεως γιά ἱκανοποίηση ὄχι βασικῶν ἀναγκῶν, ἀλλά μιᾶς σειρᾶς ὀρέξεων καί ἐπιθυμιῶν τοῦ ἀνθρώπου, τίς ὁποῖες

ἐνθαρρύνει ὁ τρόπος ζωῆς καί ἡ φιλοσοφία τῆς καταναλω-
τικῆς κοινωνίας.

Κατά τόν Ἀπόστολο Παῦλο, ὅλη ἡ κτίσις, μετά τήν πτώση, «*συστενάζει καί συνωδίνει*» (Ρωμ. η', 22). Πολύ περισσότερο σήμερα αὐτή ἄρχισε νά διαμαρτύρεται γιά τή μεταχείριση, τῆς ὁποίας τυγχάνει ἀπό τόν ἄνθρωπο, καί νά τόν ἐκδι-
κεῖται.

Ἡ ὑπεράντληση πετρελαίων καί ἡ ὑπέρ τό δέον ἐξόρυξη μετάλλων καί μεταλλευμάτων, πού εἶναι μὴ ἀνανεώσιμα ὕλι-
κά, θέτουν σέ κίνδυνο τήν ἐπιβίωση τῶν μελλοντικῶν γε-
νεῶν. Ἡ ὑπέρμετρη ξύλευση καί ὁ ἐμπρησμός δασικῶν ἐκτά-
σεων, μέ σκοπό τήν οἰκονομική ἐκμετάλλευση καί τό τσιμέν-
τωμα τῶν νέων περιοχῶν, ὁδηγεῖ σέ διάβρωση τοῦ ἐδάφους
καί σέ ὄξυνση τῶν προβλημάτων τῆς ἀνομβρίας στόν πλανή-
τη μας. Καί ἀπό τήν ἄλλη, τά ἀπόβλητα τῶν ἀνεξέλεγκτων
βιομηχανιῶν, οἱ ρύποι, πού ἐκλύονται στήν ἀτμόσφαιρα,
ὁδηγοῦν ὄχι μόνο στήν καταστροφή τῶν μνημείων τῶν
προηγούμενων πολιτισμῶν, διά τῆς ὀξίνης βροχῆς, ἀλλά καί
στήν ἐξαφάνιση πολλῶν εἰδῶν, μέ τή μόλυνση τῶν ποταμῶν
καί τῶν ὑπογείων ὑδάτων, καί στήν πρόκληση μέ τή διευρυ-
νόμενη ὁπὴ τοῦ ὄζοντος, μέ τό φαινόμενο τοῦ θερμοκηπίου
καί μέ τήν ἄλλη δηλητηρίαση τῆς ἀτμόσφαιρας, ποικίλων
ἀσθενειῶν στόν ἄνθρωπο.

Ἄν ἐπιμετρήσει κανεῖς καί τήν ἐπιβάρυνση τοῦ περιβάλ-
λοντος, μέ τήν καθημερινή ἀπόρριψη πλαστικῶν καί ἄλλων
μὴ βιοαποικοδομούμενων ὑλικῶν, καθὼς καί τόν κίνδυνο
τῶν πυρηνικῶν ἀποβλήτων, καταλαβαίνει ὅτι ἡ κατάσταση
τείνει νά γίνῃ ἀνεξέλεγκτη. Καί ἂν συνεχίσουμε μέ τοὺς ἴδι-
ους ρυθμούς καί τόν ἴδιο τρόπο ζωῆς, σύντομα θά καταδά-
λουμε τό τίμημα τῆς ἀλαζονείας μας, πού θά εἶναι ἡ κατα-
στροφή τοῦ πλανήτη μας.

Ὡς Χριστιανοί δέν μπορούμε νά μείνουμε ἀδιάφοροι
μπροστά στήν καταστροφή τῆς ὑλικῆς δημιουργίας τοῦ Θε-
οῦ, πού συντελεῖται στίς μέρες μας. Θά πρέπει καί ἀτομικά,
ἀλλά καί συλλογικά, νά ἀλλάξουμε νοοτροπία καί νά σταμα-

τήσουμε τήν ἀλόγιστη καί καταστρεπτική ἐκμετάλλευση τῆς φύσεως. Ἡ φύση δέν μᾶς ἀνήκει, γιά νά τήν καταστρέφουμε, οὔτε καί νά τήν ἐκμεταλλευόμαστε ἐγωιστικά. Μᾶς παραχωρήθηκε, γιά νά τήν ἀξιοποιοῦμε μέ σωφροσύνη καί νά τήν προστατεύουμε.

Θά πρέπει νά κατανοήσουμε ὅτι ἡ φύση, ὡς δημιουργημα τοῦ Θεοῦ, εἶναι ἐκφραση τοῦ προσώπου Του καί φορέας τῆς δούλης Της. Καί ὅποιος ἀγαπᾷ καί σέβεται τό Θεό, θά πρέπει νά συμπεριφέρεται ἀγαπητικά ὄχι μόνο πρὸς τοὺς ἀνθρώπους, ἀλλὰ καί πρὸς ὁλόκληρη τὴ φύση. Δέν θά πρέπει, ἐξάλλου, νά ξεχνοῦμε καί τήν ἐσχατολογικὴ προοπτικὴ, μέ τήν ὁποία οἱ Χριστιανοὶ ὀφείλουμε νά ἀντικρῦζουμε τό οἰκολογικὸ πρόβλημα. "Ἀνθρώπος καί κτίση συμπορεύονται πρὸς τὴν ἀναδημιουργία καί τὴν ἀρχέγονη κατάσταση τοῦ παραδείσου, ὅπου οὔτε ἀλληλοαποκλείονται, οὔτε ἀνταγωνίζονται, ἀλλὰ συνυπάρχουν σὲ μία θαυμαστή ἐνότητα ζωῆς.

Βέβαιοι ὅτι ὅλοι κατανοεῖτε τὴν κρισιμότητα τοῦ οἰκολογικοῦ προβλήματος, ὅπως τοῦτο ἐξελίσσεται ἐπικίνδυνα σήμερα, πιστεύουμε, ὅτι θά ἀναλάβετε κάθε προσπάθεια, στό μέτρο τῶν δυνατοτήτων σας, καί ὅτι θά προβεῖτε σέ ὅλες τίς ἐνδεδειγμένες ἐνέργειες, προκειμένου νά σωθεῖ ἡ φυσικὴ δημιουργία. Εἶναι τοῦτο, ἐκτὸς τῶν ἄλλων, καί μία ἀπαραίτητη προϋπόθεση, γιά νά μπορέσουμε τόσο ἐμεῖς, ὅσο καί τὰ παιδιά μας, νά ζήσουμε ὑγιεινὰ στὸν πλανήτη, πού ἡ ἀγαθότητα τοῦ Θεοῦ μᾶς δώρισε γιά κατοικία μας.

Ἱερά Ἀρχιεπισκοπὴ Κύπρου,
 7 Σεπτεμβρίου 2008.

Διάπυρος πρὸς Θεόν εὐχέτης
 † Ο ΚΥΠΡΟΥ ΧΡΥΣΟΣΤΟΜΟΣ

Σημ.: Οἱ Αἰδεσιμώτατοι Ἐφημέριοι ἐντέλλονται ὅπως, ἀντὶ ἄλλου κηρύγματος, ἀναγνώσουν τὴν ἀνά χειρὸς Ἐγκύλιό μας κατὰ τὴ θεία Λειτουργία, πού τελεῖται σήμερα Κυριακὴ, 7 Σεπτεμβρίου 2008.

